

Vallen svarar mest på vatten

Gröda	Lätt jord	Lerjord	Antal försök
Vårspannmål	30-40%	15-35%	134
Slåttervall	30-40%	25-30%	46
Sockerbetor	20-30%	10-20%	44

Tabell 1. Skördeökning för bevattning i olika grödor och på olika jordar. Källa: Harry Linnér, SLU.

Skördeökning som krävs för att täcka:

	Avräkn.pris	A. rörliga kostn	B. rörl + fasta kostn vid nyinvestering	C. rörl + fasta kostn vid utökad kapacitet
Vårspannmål	1:50 kr/kg	500 kg/ha	1 900 kg/ha	1 100 kg/ha
Slåttervall	1:30 kr/kg ts	550 kg/ha	2 200 kg/ha	1 250 kg/ha
Sockerbetor	0:36 kr/kg	2 000 kg/ha	8 100 kg/ha	4 550 kg/ha

Tabell 2. Tabellen anger hur stor skördeökning som krävs för att täcka dels de rörliga kostnaderna (A) och dels de rörliga plus de fasta kostnaderna vid nyinvestering (B) samt utökad bevattningskapacitet vid två bevattningar av ett hektar (C).

Bevattning minskar risken i växtodlingen

TEXT: PER HANSSON,
HUSHÅLLNINGSSÄLL-
SKAPET KRISTIANSTAD

Tryggare foderförsörjning till djuren och jämnare maltkornskvalitet är två plus-effekter av bevattning. Men i botten på en investeringskalkyl ligger en

merskörd som gör investeringen lönsam i synnerhet på lätta jordar. Bevattning ger lönsamhet genom ökad säkerhet och jämnare skördar.

Vi spelar med högre insatser i växtodlingen och det ökar drivkraften att säkra avkastningsnivån. Genom att bevattna grödorna minskar produktionsrisken radikalt. Det gör det intressant att titta på bevattning inte bara i specialgrödor som potatis och grönsaker utan även i spannmål, vall och sockerbetor.

Vid bevattning uppnås i de flesta fall en högre skörd. Under 1970- och 80-talen gjordes över 200 bevattningsförsök i ett flertal olika grödor i olika delar av landet. Den genomsnittliga skördeökningen varierade mellan 20 och 40 procent på lättare jord och mellan 10 och 35 procent på lerjord (tabell 1).

Lönsamt på lätt jord

Vid nyinvestering i en bevattningsanläggning blir hektarkostnaden för två bevattningsgivor totalt ca 2 900 kronor per hektar enligt beräkningen nedan. Skördeökningen som krävs för att täcka denna kostnad blir ca 1 900 kilo vårspannmål, 2 200 kilo slåttervall och 8 000 kilo sockerbetor (tabell 2).

Denna skördeökning motsvarar 35 procent i vårspannmål (skörd 5 500

kg/ha), 25 procent i vall (9 000 kg ts/ha) och 15 procent i sockerbetor (50 ton per hektar). Investeringen är därmed lönsam på lätt jord om vi jämför med de äldre försöksresultaten i tabell 1, framförallt för vall och betor. Om det redan idag finns en bevattningsanläggning och kapaciteten kan utökas genom investering i större bevattningspump och ytterligare en bevattningsmaskin, krävs mindre skördeökningar för att investeringen ska vara lönsam. ■

Så är det räknat

Inv. kostnad: 665 000 kr för djupvattenbörnrn., tillstånd, pump, stamledning och bevattningsmask (kap. 30 ha 2 ggr). Årlig fast kostnad: 65 000 kr (avskr. 36 450 kr, ränta 19 950 kr, underh. 2 000 kr och fast elavgift 6 600 kr). Rörlig kostnad: 360 kr/ha (flytt. 210 kr, el 80 kr och underhåll 70 kr). Total kostn för att bevattna 1 hektar 2 ggr: 2 900 kr/ha.

Utökad kapacitet: Inv. kostnad: 250 000 kr för större bevattningspump och ny bevattningsmaskin (ökar kapaciteten med 30 hektar 2 ggr). Rörlig kostn: se ovan. Total kostnad för att bevattna 1 hektar 2 ggr: 1 600 kr/ha.

SLUTSATSER

- För framförallt vall och betor på lätt jord lönar sig investering i bevattning.
- Vid bevattning av flera grödor ökar kapaciteten eftersom tidpunkterna inte sammanfaller.
- Förutom skördeökning ökar möjligheten att uppnå rätt maltkornskvalitet, säkerställa mängden egenproducerat foder och kvotuppfyllnad för sockerbetor.

KOMMENTAR

” Två bevattningar är i regel tillräckligt för att uppnå de angivna skördeökningarna i spannmål. I slåttervall och sockerbetor krävdes det i försöken i medeltal bevattning med cirka 100 mm för att uppnå de skördeökningar som anges. Kostnaden ökar därmed. För slåttervall och sockerbetor bör kapaciteten vara 3-4 mm/dygn, dvs arealen skall kunna bevattnas med 20-25 mm inom en vecka på lätta jordar.”

HARRY LINNÉR, SLU